

Bruxelles, 22.11.2017
COM(2017) 690 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR ȘI BANCA EUROPEANĂ DE
INVESTIȚII**

Analiza anuală a creșterii pentru 2018

1. INTRODUCERE

Economia Europei se consolidează într-un context politic în plină schimbare. Creșterea economică a înregistrat un salt, depășind așteptările, șomajul a scăzut, investițiile se redresează și finanțele publice se îmbunătățesc. Atât economia UE, cât și cea a zonei euro au înregistrat o creștere constantă în ultimele 18 trimestre, ca efect al redresării care se remarcă în prezent în toate statele membre. Ocuparea forței de muncă este în creștere, cu un număr record de 235,4 milioane de persoane care aveau un loc de muncă în al doilea trimestru al anului 2017. De la preluarea mandatului de către actuala Comisie, în UE au fost create 8 milioane de noi locuri de muncă, dintre care 5,5 milioane în zona euro¹. Rata șomajului este de 7,5 % în UE și de 8,9 % în zona euro, cea mai scăzută din ultimii nouă și, respectiv, opt ani. Șomajul de lungă durată și șomajul în rândul tinerilor sunt, de asemenea, în scădere. Finanțele publice s-au îmbunătățit semnificativ, iar investițiile se redresează încetul cu încetul. La aceste tendințe pozitive au contribuit politicile structurale, alături de politicile macroeconomice favorabile.

Acest moment favorabil îi oferă Uniunii Europene oportunitatea de a relansa o convergență economică și socială susținută. Toate statele membre înregistrează o creștere pozitivă, însă se situează la niveluri diferite în ciclurile lor de creștere și comparativ cu producția și nivelurile de ocupare a forței de muncă din perioada anterioară crizei. În continuare, în Europa, 18,9 milioane de persoane nu au un loc de muncă, nivelul investițiilor este încă prea scăzut, creșterea salariilor este modestă, se menține o ofertă excedentară de forță de muncă și, conform previziunilor, inflația de bază va rămâne scăzută. În unele state membre, nivelul ridicat al datoriilor reprezintă o frână în calea creșterii. Se pot lua măsuri suplimentare pentru sprijinirea în continuare a redresării, în special cu ajutorul unor reforme structurale care să creeze condițiile pentru stimularea investițiilor și creșterea salariilor reale în sprijinul cererii interne, susținând reechilibrarea internă și externă în zona euro.

Trebuie continuate eforturile în vederea punerii în aplicare a reformelor în curs. În același timp, sunt necesare noi reforme structurale pentru a face economia europeană mai stabilă, mai favorabilă incluziunii, mai rezilientă și mai productivă. Economiiile și societățile europene trebuie să devină mai puțin vulnerabile și să fie mai pregătite să răspundă la șocuri, să se adapteze și să profite de schimbările structurale pe termen lung. În acest scop, politicile economice, financiare și bugetare trebuie să asigure stabilitatea macroeconomică și să reducă la minimum expunerea la șocurile externe sau cele apărute la nivel intern. Piața produselor, piața muncii și piața de capital trebuie să fie eficiente și flexibile pentru a garanta că resursele sunt orientate către cele mai productive utilizări. Investițiile, inovarea, educația și forța de muncă calificată sunt factori care pot spori productivitatea. Cetățenii trebuie să aibă posibilitatea de a valorifica oportunitățile care li se oferă pe parcursul întregii lor vieți profesionale și să se poată baza pe mecanisme de securitate socială adecvate, atunci când este necesar. Până la jumătatea anului 2018, statele membre ar fi trebuit să adopte măsurile adecvate pentru punerea în aplicare a Recomandării Consiliului privind „Parcursurile de actualizare a competențelor: noi oportunități pentru adulți”², conform angajamentului asumat la adoptarea recomandării, în decembrie 2016.

¹ Variația netă a ocupării forței de muncă între al 3-lea trimestru din 2014 și al 2-lea trimestru din 2017.

² JO C 484, 24.12.2016.

Politicile bugetare ar trebui să găsească un echilibru adecvat între asigurarea sustenabilității finanțelor publice, în special prin reducerea gradului de îndatorare, atunci când acesta este ridicat, și sprijinirea redresării economice. Un nivel scăzut al costurilor de finanțare poate încuraja guvernele să realizeze programe de investiții de înaltă calitate mai devreme decât era prevăzut. Reducerea nivelurilor ridicate ale datoriilor și refacerea rezervelor bugetare trebuie să reprezinte în continuare o prioritate. Guvernele ar trebui să îmbunătățească sustenabilitatea finanțelor lor publice, în special în cazul în care gradul de îndatorare este ridicat. La aceasta ar putea contribui eliminarea lacunelor legislative care permit eludarea obligațiilor fiscale sau o mai bună direcționare a cheltuielilor. Îmbunătățirea calității componentei finanțelor publice rămâne esențială.

Criza economică a subliniat importanța îmbunătățirii și a finalizării arhitecturii uniunii economice și monetare (UEM) în beneficiul întregii Uniuni Europene. În timpul crizei s-au luat numeroase măsuri, cum ar fi crearea Consiliului bugetar european și înființarea consiliilor naționale pentru productivitate. Cu toate acestea, persistă lacune, astfel cum s-a subliniat în documentul de reflecție al Comisiei privind aprofundarea uniunii economice și monetare³. În luna decembrie 2017, Comisia va propune un pachet cuprinzător de măsuri grație cărora UEM va deveni mai rezilientă, mai democratică și mai eficientă.

Prezenta analiză anuală a creșterii identifică prioritățile economice și sociale ale Uniunii Europene și ale statelor sale membre pentru anul următor. Triunghiul virtuos bazat pe stimularea investițiilor, continuarea reformelor structurale și asigurarea unor politici bugetare responsabile dă rezultate. Această abordare ar trebui să continue, având în vedere diferitele etape ale ciclului economic în care se află fiecare stat membru. Reformele structurale care vizează îmbunătățirea piețelor muncii și politicile sociale ar trebui să îi ajute pe lucrători să dobândească competențele necesare și să promoveze egalitatea de șanse pe piața muncii, condiții echitabile de muncă, creșterea productivității muncii pentru a susține creșterea salariilor, precum și sisteme viabile și adecvate de protecție socială. Pilonul european al drepturilor sociale, aprobat recent în cadrul Summit-ului social de la Göteborg printr-o proclamație comună⁴ a instituțiilor UE, ar trebui să servească drept punct de reper în acest sens. Sistemele fiscale și de prestații sociale eficiente și echitabile, precum și instituțiile publice moderne, sprijinite, în măsura posibilului, de structuri de guvernare electronică, joacă un rol esențial în crearea unui mix de politici echilibrat și cuprinzător și ar trebui să constituie o prioritate.

Orientările de politică formulate în prezenta analiză anuală a creșterii se bazează pe o multitudine de surse și contribuții. Orientările au fost elaborate cu implicarea strânsă a autorităților publice și a partenerilor sociali și se bazează pe discursul din 2017 al președintelui Juncker privind starea Uniunii, pe Pilonul european al drepturilor sociale, pe Cartea albă privind viitorul Europei⁵ și pe cele cinci documente de reflecție care i-au urmat⁶. Orientările de politică țin seama de discuțiile purtate cu Parlamentul European, cu Consiliul, cu alte instituții ale UE, cu parlamentele naționale și cu partenerii sociali. Analiza anuală a creșterii este însoțită de o recomandare de adoptare de către Consiliu a unei recomandări privind politica economică a zonei euro⁷, de Raportul privind mecanismul de alertă⁸, de o

³ COM(2017) 291.

⁴ Documentul 13129/17 al Consiliului.

⁵ COM(2017) 2025.

⁶ COM(2017) 206, COM(2017) 240, COM(2017) 291, COM(2017) 315, COM(2017) 358.

⁷ COM(2017) 770.

⁸ COM(2017) 771.

comunicare privind proiectele de planuri bugetare ale statelor membre din zona euro⁹, de o propunere de modificare a orientărilor pentru politicile de ocupare a forței de muncă¹⁰, menită să asigure coerența cu Pilonul european al drepturilor sociale, și de proiectul de raport comun privind ocuparea forței de muncă¹¹.

Pilonul european al drepturilor sociale

La 17 noiembrie 2017, Parlamentul European, Consiliul și Comisia au aprobat Pilonul european al drepturilor sociale printr-o proclamație semnată cu ocazia Summit-ului social pentru creștere și locuri de muncă echitabile. Pilonul stabilește 20 de principii și drepturi esențiale în ceea ce privește egalitatea de șanse și accesul la piața muncii, condițiile de lucru echitabile și protecția și incluziunea socială.

Pilonul european al drepturilor sociale conține principiile și drepturile esențiale pentru existența unor piețe ale muncii și a unor sisteme de protecție socială echitabile și funcționale în Europa secolului XXI. Pilonul este conceput ca punct de reper pentru un proces reînnoit de convergență către condiții de muncă și de trai mai bune, fiind inspirat direct din gama largă de bune practici din întreaga Europă și bazându-se pe un corpus legislativ solid existent la nivelul UE și la nivel internațional.

Principiile și obiectivele Pilonului european al drepturilor sociale vor servi drept punct de referință pentru punerea în aplicare în continuare a semestrului european de coordonare a politicilor. Aceste principii și obiective sunt deja reflectate în proiectul de raport comun privind ocuparea forței de muncă și în propunerea de noi orientări privind ocuparea forței de muncă care însoțesc prezenta analiză anuală a creșterii. Comisia va continua acest demers în analiza pe care o va include în viitoarele rapoarte de țară și în elaborarea recomandărilor specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european 2018.

2. STIMULAREA INVESTIȚIILOR PENTRU A SUSȚINE REDRESAREA ȘI A CONSOLIDAREA CREȘTEREA PE TERMEN LUNG

Cererea internă beneficiază de pe urma creșterii investițiilor și a îmbunătățirii condițiilor de consum. Optimismul economic mai mare înregistrat în rândul cetățenilor și al întreprinderilor sugerează faptul că redresarea începe să se așeze pe baze mai ferme. Împreună cu nivelul mai scăzut al șomajului, îmbunătățirea situației financiare a gospodăriilor sprijină creșterea consumului. Cu toate acestea, sunt necesare măsuri suplimentare pentru a favoriza investițiile și a spori producția economică viitoare, în special prin concentrarea asupra unor proiecte viabile, care să aducă beneficii economice pe termen mai lung.

Investițiile care sporesc productivitatea sunt esențiale pentru a garanta o creștere economică viitoare. Realizarea de investiții punctuale în domenii precum infrastructura, educația, formarea, sănătatea, cercetarea, inovarea digitală și economia circulară poate spori atât productivitatea, cât și nivelul de ocupare a forței de muncă. Cu toate acestea, este necesar

⁹ COM(2017) 800.

¹⁰ COM(2017) 677.

¹¹ COM(2017) 674.

să se prevină apariția unor dezechilibre legate de alocarea inefficientă a resurselor. Astfel cum s-a remarcat în mod clar în timpul crizei economice, acest lucru este deosebit de important în zona euro, în care economiile sunt mai integrate din punct de vedere financiar și, din această cauză, sunt mai expuse efectelor de propagare. O supraveghere micro- și macroprudențială mai strictă ar putea contribui la realizarea acestui obiectiv.

O reechilibrare mai simetrică în zona euro ar contribui la îmbunătățirea mediului de investiții. Toate țările ar trebui să elimine blocajele din calea investițiilor, însă cu atât mai mult ar trebui încurajată realizarea de investiții în țările din zona euro care au excedente mari de cont curent, întrucât acest lucru va contribui la reechilibrare. Investitorii privați au nevoie de un climat de încredere și de certitudine pentru a face investiții. Strategia reînnoită privind politica industrială a UE¹² va încuraja realizarea de noi investiții private prin stimularea utilizării noilor tehnologii digitale și a tehnologiilor generice esențiale și prin reducerea dezechilibrului actual dintre riscuri și randament.

Utilizarea reformelor pentru a sprijini investițiile

Statele membre ar trebui să continue reformele pentru a încuraja investițiile, mobilizând finanțarea publică pentru a stimula investițiile private și a îmbunătăți mediul de afaceri. Aceasta ar contribui la consolidarea rezilienței economice și ar avea un impact pozitiv asupra convergenței economice pe termen lung și a reducerii disparităților sociale. Reformele ar trebui să vizeze îmbunătățirea mediului de afaceri, simplificarea sistemului fiscal astfel încât acesta să devină mai favorabil investițiilor, creșterea eficienței administrației publice și eliminarea rigidităților existente pe piața produselor și a forței de muncă.

Existența unor instituții publice mai puternice și mai eficiente este esențială pentru construirea unor structuri economice reziliente care să favorizeze investițiile și creșterea economică, cu respectarea deplină a statului de drept. Planul de investiții pentru Europa a demonstrat că utilizarea fondurilor UE este mai eficace în statele membre care au structuri solide de coordonare și de planificare. Aceste țări au mai mult succes în asigurarea unui flux stabil de proiecte. Structurile de planificare și de coordonare ar trebui consolidate și, în același timp, ar trebui redusă sarcina administrativă pentru investitori. Țările cu instituții mai eficiente sunt, de asemenea, mai puțin expuse fluctuațiilor puternice ale creșterii și prăbușirii severe a producției. De exemplu, un sistem de justiție eficace sprijină activitatea economică prin facilitarea executării contractelor și prin contribuția la combaterea corupției. În unele state membre, corupția reprezintă un obstacol în calea investițiilor, deoarece creează incertitudine în mediul de afaceri, încetinește procesele și poate ocaziona costuri suplimentare. Statul de drept și îmbunătățirea independenței, a calității și a eficienței sistemelor judiciare sunt elemente esențiale pentru a asigura un mediu favorabil afacerilor¹³. Cadrele eficace de insolvență permit restructurarea și lichidarea întreprinderilor neviabile. Statele membre ar trebui să depună eforturi pentru a-și îmbunătăți instituțiile de-a lungul timpului, dacă acest lucru este necesar.

Integrarea piețelor financiare este încă mult în urmă față de alte economii comparabile. Acest lucru este deosebit de important pentru zona euro, în care partajarea privată a riscurilor este esențială, având în vedere absența unor rate de schimb în interiorul zonei euro și partajarea semnificativă a riscurilor cu sectorul public. Sunt necesare progrese mai rapide

¹² COM(2017) 479.

¹³ Tabloul de bord anual al UE privind justiția oferă date referitoare la aceste elemente pentru a îmbunătăți eficacitatea sistemelor judiciare naționale.

pentru finalizarea uniunii bancare, care prevede corelarea reducerii riscurilor cu partajarea riscurilor. Stabilitatea macrofinanciară ar fi consolidată în mod semnificativ prin adoptarea unui mecanism comun de sprijin pentru Fondul unic de rezoluție, a unui sistem comun de asigurare a depozitelor, a măsurilor de reglementare propuse de Comisie în noiembrie 2016, precum și printr-o reducere a stocului de active istorice neperformante rămase în urma crizei. Odată finalizate, uniunea bancară și uniunea piețelor de capital vor crea condițiile necesare pentru consolidarea furnizării transfrontaliere de servicii financiare și pentru atingerea unui nivel mai ridicat de absorbție a șocurilor în zona euro.

O creștere economică mai puternică și adoptarea de măsuri specifice fiecărei țări au dus la o îmbunătățire semnificativă a calității activelor băncilor într-o serie de state membre. Nivelul de credite neperformante este în general în scădere, deși rămâne ridicat în mai multe state membre. Acesta continuă să fie un obstacol în calea profitabilității băncilor, în special a băncilor mici și mijlocii și, la rândul său, împiedică finanțarea economiei reale. Planul de acțiune privind creditele neperformante convenit în iulie 2017 ar trebui pus în aplicare de urgență.

Uniunea piețelor de capital poate contribui semnificativ la îmbunătățirea accesului la surse de finanțare alternative, care ar putea fi mai ieftine. Aceasta ar consolida capacitatea de absorbție a șocurilor în zona euro grație proprietății transfrontaliere asupra activelor financiare. Succesul uniunii piețelor de capital va depinde de nivelul de angajament politic asumat de Parlamentul European și de statele membre, precum și de modul în care participanții la piață vor utiliza finanțarea disponibilă și oportunitățile de investiții.

Trebuie asigurată o mai mare transparență în ceea ce privește fluxurile de capital. Recent, Comisia a propus noi norme în materie de transparență pentru intermediarii care concep și promovează sisteme de planificare fiscală pentru clienții lor¹⁴. Acestea vor contribui la combaterea evitării obligațiilor fiscale. Până la sfârșitul anului 2017, UE ar trebui să dispună de o listă comună a jurisdicțiilor necooperante, care va fi un instrument mai solid pentru a trata cu țările terțe care refuză să respecte regulile. De asemenea, Comisia va continua să depună eforturi pentru îmbunătățirea cadrului fiscal internațional, în scopul de a asigura o impozitare echitabilă și eficace a întreprinderilor la nivel global și de a proteja bazele fiscale ale statelor membre.

Schimburile comerciale și investițiile care aduc beneficii tuturor trebuie să fie libere, echitabile, reciproc avantajoase și să se bazeze pe condiții de concurență echitabile. Comisia poartă negocieri comerciale ambițioase pentru a deschide noi piețe, care vor constitui factori catalizatori esențiali pentru crearea de locuri de muncă și de creștere economică pe plan intern, precum și pentru a asigura faptul că schimburile comerciale globale sunt bazate pe norme. Se depun, de asemenea, eforturi pentru a reforma instrumentele de apărare comercială, astfel încât UE să poată lua măsuri eficace și rapide împotriva practicilor comerciale neloiale și a denaturărilor pieței. Comisia a propus, de asemenea, crearea unui cadru european pentru examinarea investițiilor străine directe¹⁵ din motive de securitate sau de ordine publică.

Investițiile care susțin dezvoltarea durabilă a mediului au potențialul de a stimula productivitatea în toate sectoarele economice, grație utilizării mai eficiente a resurselor și reducerii costurilor cu factorii de producție, precum și de a diminua în același timp

¹⁴ COM(2017) 335.

¹⁵ COM(2017) 487.

costurile și impacturile externe. Sprijinirea tranziției către o economie circulară va crea noi locuri de muncă în sectorul serviciilor inovatoare, de întreținere și reparații și în proiectarea și fabricarea de produse noi, mai durabile. Printre domeniile specifice potențiale se numără achizițiile publice, investițiile în infrastructura pentru deșeuri și pentru apă, construcțiile, materiile prime critice, biocombustibilii și substanțele biochimice.

Valorificarea la maximum a posibilităților bugetare existente la nivelul UE și la nivel național

În timpul crizei economice și financiare, având în vedere presiunile considerabile exercitate asupra bugetelor naționale, bugetul UE s-a dovedit a fi un instrument solid pentru a sprijini investițiile în domeniul coeziunii, al conectivității UE (transporturi, energie, sectorul digital), al inovării și al mediului, precum și pentru sprijinirea IMM-urilor. În unele state membre, bugetul UE a fost sau continuă să fie principala sursă de investiții. Fondul european pentru investiții strategice (FEIS) a jucat un rol important în catalizarea investițiilor private. Acest lucru a demonstrat că bugetul UE poate răspunde rapid la noile provocări și poate crea un efect de levier considerabil¹⁶. În același timp, utilizarea acestor fonduri a demonstrat că impactul lor real nu se va materializa decât dacă și alte obstacole sunt înlăturate.

Până în noiembrie 2017, Planul de investiții pentru Europa a generat deja investiții suplimentare în valoare de 251,6 miliarde EUR în toate cele 28 de state membre. Această sumă reprezintă 79,8 % din obiectivul inițial de 315 miliarde EUR. Regulamentul privind FEIS 2.0 va prelungi durata de viață a fondului până în 2020, când se încheie actualul cadru financiar multianual. Regulamentul va majora garanția UE de la 16 miliarde EUR la 26 de miliarde EUR, iar capitalul Băncii Europene de Investiții de la 5 miliarde EUR la 7,5 miliarde EUR. Acest lucru ar trebui să mobilizeze investiții publice și private în valoare de 500 de miliarde EUR până în 2020.

Investițiile publice și private sunt esențiale pentru consolidarea creșterii economice potențiale pe termen mediu și lung. Sunt necesare infrastructuri fizice și de altă natură pentru a îmbunătăți activitatea întreprinderilor și productivitatea lor. O contribuție sporită a sectorului privat la dezvoltarea capitalului uman și a proiectelor de infrastructură ar veni în completarea sprijinului din partea sectorului public și ar avea un efect catalizator asupra acestuia. Pe viitor, ar fi util să se instituie un cadru financiar care să favorizeze investițiile și mobilizarea capitalului privat, permițând totodată combinarea instrumentelor financiare și a granturilor pentru a sprijini lansarea proiectelor.

Investițiile în educația de înaltă calitate, în formare și în creșterea productivității muncii și politicile active privind piața muncii sunt esențiale pentru a capacita cetățenii și a-i integra pe piața forței de muncă, aceasta fiind cea mai bună modalitate de ieșire din sărăcie și evitare a excluziunii sociale. Este esențial ca cetățenilor să li se ofere competențele potrivite și ca aceștia să beneficieze de sprijin într-o piață a muncii în schimbare. Este necesar, în mod deosebit, ca aceștia să își dezvolte competențele digitale.

Europenii au nevoie de servicii abordabile, accesibile și de calitate. Îngrijirea copiilor, îngrijirea în afara școlii, educația, formarea profesională, locuințele, serviciile medicale și îngrijirea pe termen lung sunt servicii esențiale pentru asigurarea de șanse egale pentru toți. Este, de asemenea, esențial să se asigure locuințe sociale adecvate și să se furnizeze alt tip de

¹⁶ În septembrie 2016, Comisia a propus consolidarea și prelungirea Fondului european pentru investiții strategice până în 2020 [COM(2016) 597].

asistență în ceea ce privește locuința. Acest lucru implică totodată protejarea persoanelor vulnerabile împotriva evacuării forțate nejustificate și a executărilor silite, precum și abordarea problemei persoanelor lipsite de adăpost.

3. REFORME STRUCTURALE PENTRU O CREȘTERE FAVORABILĂ INCLUZIUNII, CONVERGENȚĂ ÎN SENS ASCENDENT ȘI COMPETITIVITATE

Reformele structurale sunt esențiale pentru a permite economiei să facă față șocurilor, să se adapteze la schimbările structurale de mai lungă durată și să producă rezultate sociale îmbunătățite. În multe țări, criza economică a scos la iveală lipsa unor structuri corespunzătoare și a capacității de adaptare necesare pentru a permite absorbția cu ușurință a șocurilor și a pregăti terenul pentru o redresare economică rapidă. Reformele structurale ar trebui să țină seama de efectele distributive asupra diferitelor grupuri sociale și regiuni. Acest lucru va permite economiilor să devină mai reziliente și mai competitive și să revină la o creștere pe termen lung, însoțită de convergență și de rezultate sociale și economice pozitive.

Etapizarea și combinarea corespunzătoare a reformelor structurale este fundamentală pentru a reduce costurile pe termen scurt ale acestora și a le maximiza beneficiile pe termen lung în ceea ce privește stimularea productivității și a potențialului de creștere. Unele reforme structurale pot afecta cererea pe termen scurt și pot avea efecte distributive de care ar trebui să se țină seama atunci când reformele respective sunt elaborate și puse în aplicare. În general, eficacitatea reformelor privind piața muncii și piața produselor sporește dacă acestea fac parte dintr-un pachet de reforme bine conceput. De asemenea, reformele privind administrația publică și mediul de afaceri au costuri minime pe termen scurt și pot fi eficiente în orice moment al ciclului economic, ceea ce reprezintă argumente importante pentru a le realiza. Consolidarea integrității și a transparenței în administrațiile publice, inclusiv punerea în aplicare a unor măsuri eficiente de prevenire a corupției, este esențială pentru a furniza întreprinderilor și cetățenilor servicii de înaltă calitate.

Un nou instrument pentru a sprijini eforturile de reformă structurală

Programul de sprijin pentru reforme structurale finanțează acordarea, la cerere, de sprijin tehnic individualizat pentru eforturile de reformă ale statelor membre. Programul, care dispune de un buget de 142,8 milioane EUR pentru perioada 2017-2020, ajută statele membre să realizeze reformele pe care le consideră necesare pentru ca economiile lor să devină mai competitive și mai favorabile investițiilor. Sprijinul este disponibil pentru toate statele membre, se acordă la cerere și nu necesită cofinanțare. Programul este pus în aplicare de Serviciul de sprijin pentru reforme structurale al Comisiei (SRSS), în cooperare cu alte servicii ale Comisiei. Serviciul de sprijin pentru reforme structurale a ajutat până în prezent 15 state membre să realizeze peste 150 de proiecte de sprijin. În cadrul ciclului pentru 2018, SRSS a primit 444 de cereri de sprijin din partea a peste 20 de state membre, cu mult peste capacitatea bugetului alocat acestui serviciu pentru anul respectiv, și anume 30,5 milioane EUR.

Sprijinul tehnic acoperă reforme privind guvernanta și administrația publică, gestionarea finanțelor publice, mediul de afaceri, piețele forței de muncă, serviciile sociale și de sănătate, sectorul financiar și accesul la finanțare. Acesta se bazează pe bunele practici din întreaga Uniune Europeană, precum și pe expertiza organizațiilor internaționale, a sectorului privat și a Comisiei. Se acordă sprijin practic și îndrumări pe parcursul întregului proces de reformă, de

la pregătirea reformelor până la elaborarea, punerea în aplicare și evaluarea acestora. Este astfel susținută punerea în aplicare a reformelor prevăzute de programele de ajustare economică și a reformelor legate de prioritățile identificate în cadrul procesului de guvernare economică, în special în recomandările specifice fiecărei țări formulate în contextul semestrului european, precum și a acțiunilor legate de punerea în aplicare a dreptului Uniunii.

Asigurarea unei mai mari convergențe și a incluziunii este deosebit de relevantă pentru statele membre din zona euro. Reformele care susțin concurența pe piețele de produse, îmbunătățesc mediul de afaceri și consolidează calitatea instituțiilor promovează reziliența economică a statelor membre din zona euro. O mai bună integrare a pieței unice s-a dovedit a fi un important motor al creșterii economice. Reducerea decalajelor în materie de competitivitate necesită, de asemenea, consolidarea bazelor pentru creșterea economică și o dezvoltare mai rapidă a productivității în țările rămase în urmă. Accelerarea creșterii salariilor reale în zona euro în ansamblu ar contribui la susținerea cererii interne.

Reziliență și convergență

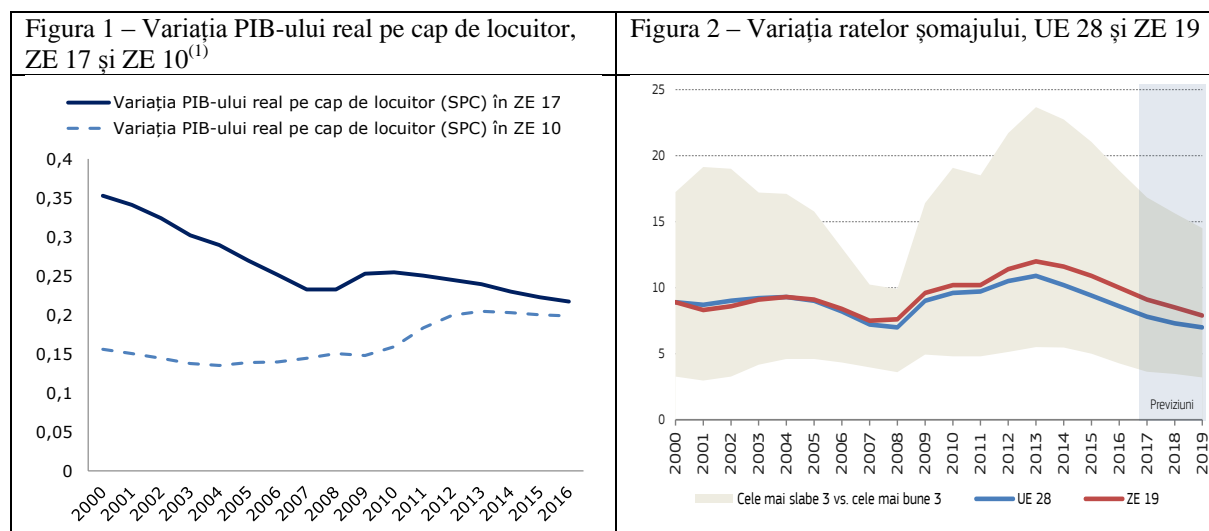
După cum s-a subliniat în Raportul celor cinci președinți și s-a repetat în documentul de reflecție privind aprofundarea UEM, convergența în direcția unor structuri economice mai reziliente în statele membre este un element esențial pentru reușita pe termen lung a UEM. Ultimii ani au demonstrat că lipsa de reziliență a uneia sau mai multor economii din zona euro poate avea efecte semnificative și persistente asupra veniturilor și a ocupării forței de muncă din țările în cauză, din alte țări și din întreaga zonă euro. Acest lucru este valabil în special pentru țările care în trecut au acumulat vulnerabilități.

Capacitatea economiei de a amortiza efectele șocurilor este influențată de gradul de partajare a riscurilor prin intermediul piețelor financiare. În această privință, piața unică s-a dovedit a fi un important motor al convergenței și poate contribui la creșterea rezilienței, prin amortizarea șocurilor neprevăzute. Un sector bancar bine capitalizat și uniunea piețelor de capital sunt esențiale pentru a consolida capacitatea de absorbție a șocurilor. Buna funcționare a instituțiilor pieței forței de muncă și competitivitatea piețelor de produse și servicii pot, de asemenea, îmbunătăți rezistența la șocuri și adaptabilitatea la schimbările structurale pe termen lung care afectează societățile noastre. La rândul lor, guvernele pot sprijini adaptabilitatea economiei prin asigurarea eficienței și eficacității cheltuielilor și veniturilor, creând astfel marje de manevră bugetară în perioadele de conjunctură favorabilă.

Convergența reală a standardelor de viață și a nivelurilor de venituri este esențială pentru atingerea obiectivelor Uniunii în materie de coeziune economică și socială și de ocupare integrală a forței de muncă. În primii zece ani de existență a UEM, veniturile reale au crescut semnificativ, iar membrii zonei euro în care inițial se înregistrau niveluri de trai mai scăzute au recuperat decalajul în ceea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor. Această evoluție a fost afectată negativ de criza care a izbucnit în 2008 (figura 1). Situația s-a îmbunătățit în ultimii ani, deși doar foarte moderat dacă se iau în considerare doar membrii inițiali ai zonei euro. Înainte de izbucnirea crizei, ratele șomajului deveniseră mai omogene între țările din zona euro, însă diferențele s-au accentuat ca urmare a crizei (figura 2). Din 2013, diferențele au reînceput să se atenueze, însă se mențin în continuare la niveluri mai ridicate decât cele dinaintea crizei.

Diversitatea structurilor economice explică în parte aceste evoluții în materie de convergență reală. Țările din zona euro cu piețe de produse, piețe ale forței de muncă și administrații

publice mai eficiente au fost mai puțin afectate de criză. Un proces mai intens și susținut de reforme structurale, etapizate în mod corespunzător, care să abordeze schimbările structurale pe termen lung, ar consolida reziliența economiilor. Sunt necesare structuri economice reziliente care să sprijine convergența reală și să asigure caracterul său durabil. Acestea ar trebui să fie însoțite de politici de stimulare a productivității și a potențialului de creștere pe termen mediu și lung, precum și de politici macroeconomice corespunzătoare.

Note: (1) Cifrele exclud Irlanda și Luxemburgul.

Promovarea unor piețe ale muncii funcționale și a unor sisteme moderne de protecție socială

Globalizarea și progresele tehnologice schimbă modul în care trăim și muncim. Acestea creează noi posibilități de a spori productivitatea, de a stimula spiritul antreprenorial, de a crea locuri de muncă și de a îmbunătăți nivelul de trai. În același timp, acestea transformă un număr tot mai mare de sectoare economice și de modele de afaceri, și chiar piața forței de muncă, pe care se constată multiplicarea tranzițiilor între diverse forme de încadrare în muncă și diverse statuturi profesionale. Piețele muncii prezintă semne de polarizare a competențelor, cu riscul de polarizare a veniturilor și de slăbire a coeziunii sociale. Adesea, impactul schimbărilor este cel mai puternic resimțit la nivel local, fiind astfel necesare intervenții publice specifice. Se constată utilizarea sporită a unor forme mai flexibile și atipice de ocupare a forței de muncă. Aceasta poate reprezenta o oportunitate pentru întreprinderi să-și adapteze ciclurile economice, iar pentru cetățeni să-și adapteze modelele de carieră pentru a obține echilibrul dorit dintre viața profesională și cea privată. Această situație ridică însă și o serie de întrebări cu privire la siguranța locului de muncă, nivelul salariilor, condițiile de muncă și riscurile de excludere de la protecția socială. Prin urmare, este foarte important ca legislația privind protecția socială și a muncii să țină seama de aceste noi realități de pe piața forței de muncă.

Impactul crizei a coincis cu acțiunea unor vectori structurali ai schimbării, cu impact pe termen mai lung. În timp ce viețile profesionale devin din ce în ce mai lungi și carierele mai puțin liniare, dificultățile cu care se confruntă tinerele generații care intră pe piața forței de muncă ridică noi provocări. Rata de ocupare în rândul lucrătorilor tineri a stagnat în ultimul deceniu. În 2016, 6,3 milioane de tineri cu vârste cuprinse între 15 și 24 de ani nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare. Echitatea între generații este pe cale să devină o problemă reală. Dacă nu se iau măsuri suplimentare, riscăm să ne confruntăm cu impacturi negative asupra creșterii producției, a competitivității, a

sustenabilității sistemelor de protecție socială, a pensiilor generațiilor viitoare, a accesului la asistență medicală și a bunăstării viitoare a acestor generații.

Partenerii sociali sunt actori esențiali în procesul de reformă. Implicarea semnificativă și din timp a partenerilor sociali în conceperea, etapizarea și punerea în aplicare a reformelor poate îmbunătăți asumarea răspunderii, impactul și rezultatele. Trebuie găsite noi forme de dialog social, de organizare și de negociere colectivă, care să răspundă provocărilor generate de noile forme de muncă.

Egalitatea de șanse și accesul pe piața muncii

Rata șomajului în Europa este în prezent aproape de nivelul dinainte de criză. Sărăcia și exclusiunea socială au început să se atenueze. Cu toate acestea, efectele redresării nu se resimt încă în toate segmentele societății și ale economiei. Majoritatea statelor membre iau măsuri pentru a reduce diferențele de remunerare între femei și bărbați, pentru a îmbunătăți integrarea pe piața muncii a categoriilor sociale defavorizate și pentru a spori calitatea locurilor de muncă și a mediului de lucru.

Politicile active eficace în domeniul pieței forței de muncă sunt importante pentru a reduce șomajul în rândul tinerilor și șomajul de lungă durată. Statele membre ar trebui să ajute persoanele fără loc de muncă, acordându-le sprijin pentru căutarea unui loc de muncă, formare profesională și recalificare, oferind totodată protecție celor care nu pot participa la piața muncii. Trebuie promovată mobilitatea lucrătorilor între locuri de muncă, sectoare și spații geografice diferite, garantând în același timp respectarea deplină a drepturilor existente. De asemenea, statele membre ar trebui să ia măsuri pentru ca serviciile publice de ocupare a forței de muncă să ofere servicii mai eficace și mai individualizate. Comisia va propune o serie de noi inițiative, inclusiv crearea unei Autorități Europene în domeniul Muncii.

Statele membre trebuie să ajute cetățenii să obțină competențele necesare pe piața forței de muncă. Nivelul competențelor de bază a stagnat sau a scăzut în majoritatea statelor membre. În rândul adulților, nivelul scăzut al competențelor de bază rămâne un motiv de îngrijorare și frânează dezvoltarea economică. De exemplu, în timp ce 90 % din totalul locurilor de muncă necesită competențe digitale, se estimează că 44 % dintre europeni nu au astfel de competențe. Sunt mult prea mulți cei care nu au un loc de muncă sau lucrează în condiții precare, în special în rândul lucrătorilor slab calificați. Participarea la activități de învățare destinate adulților a stagnat. Competitivitatea Europei și importanța sa economică la nivel mondial depinde de existența unei forțe de muncă competente și calificate. Este necesară îmbunătățirea calității și a relevanței formării și calificărilor.

O educație și o formare de calitate trebuie să fie accesibile tuturor. Rezultatele academice continuă să fie strâns corelate cu situația socioeconomică a persoanelor. Ar trebui să se facă eforturi pentru a se garanta egalitatea de șanse și accesul egal la educație și formare, în vederea asigurării incluziunii sociale și a obținerii unor rezultate economice mai bune. Pentru aceasta, este nevoie de investiții în sectorul educației și formării inițiale și continue, în special în statele membre în care există decalaje în ceea ce privește rezultatele școlare și accesul la educație, mai ales pentru grupurile defavorizate. De asemenea, este necesară o abordare mai ambițioasă în ceea ce privește cooperarea cu statele membre, după cum s-a subliniat în Comunicarea privind consolidarea identității europene prin educație și cultură¹⁷. În plus, în concordanță cu Noua agendă pentru competențe în Europa¹⁸, este nevoie să modernizăm

¹⁷ COM(2017) 673.

¹⁸ COM(2016) 381.

formarea profesională și să consolidăm învățarea la locul de muncă, inclusiv prin stagii de calitate. De asemenea, ar trebui să se faciliteze recunoașterea competențelor dobândite în afara cadrelor educaționale și de formare profesională formale, precum și sprijinul pentru adulți.

Crearea de locuri de muncă și condiții de muncă echitabile

Pentru a asigura crearea de locuri de muncă de calitate, incluziunea socială, stimularea spiritului antreprenorial și sprijinirea tranzițiilor de pe piața muncii, este esențial ca piețele muncii să fie dinamice și favorabile incluziunii. Formele de muncă inovatoare ar trebui să fie însoțite de măsuri corespunzătoare care să asigure siguranța locului de muncă și accesul tuturor la protecția socială. Statele membre ar trebui să garanteze un tratament echitabil și egal în ceea ce privește condițiile de muncă. Pentru a ajunge la echilibru adecvat între flexibilitate și securitate pe piața muncii, trebuie abordată problema segmentării pieței muncii, inclusiv prin promovarea tranzițiilor către contracte cu durată nedeterminată.

De asemenea, cererea de forță de muncă ar trebui sprijinită prin reducerea sarcinii fiscale asupra forței de muncă. Aplicarea pe segmente specifice a unor reduceri ale impozitelor pe veniturile salariale poate contribui la incluziunea categoriilor aflate la periferia pieței muncii, cum ar fi persoanele cu venituri mici și șomerii de lungă durată, limitând în același timp pierderile de venituri.

Promovarea echilibrului între viața profesională și cea privată este esențială pentru a asigura egalitatea de gen și participarea sporită a femeilor pe piața muncii. Este important să se asigure accesul tuturor la servicii de calitate, precum serviciile de îngrijire a copiilor și educația preșcolară. Sistemele de impozitare care nu îi penalizează pe salariații secundari și garantarea adecvată a concediilor din motive familiale și a formulelor flexibile de lucru pentru părinți și îngrijitori pot de asemenea favoriza echilibrul între viața profesională și cea privată.

Ar trebui reduse barierele din calea ocupării forței de muncă, în special pentru grupurile defavorizate, inclusiv familiile monoparentale, persoanele cu handicap, minoritățile etnice, refugiații și migranții. Eforturile pentru facilitarea integrării pe piața muncii trebuie combinate cu măsuri de sprijinire a integrării sociale, în special în domeniul îngrijirii copiilor, al accesului la asistență medicală și la locuințe și al eliminării obstacolelor precum discriminarea pe piața forței de muncă. O mai bună complementaritate între piața muncii și sistemele de integrare socială va fi benefică pentru toate categoriile vulnerabile, va genera mai multă prosperitate pentru toți și va crea o mai mare coeziune socială. Este, de asemenea, necesar să se creeze un mediu de lucru adaptat pentru persoanele cu handicap și să se acorde sprijin financiar specific pentru a permite participarea deplină a acestor persoane pe piața muncii și în cadrul societății în general.

Eforturile pe termen scurt pentru integrarea refugiaților și a migranților ar trebui înlocuite de strategii cuprinzătoare pe termen lung, menite să le actualizeze competențele și să-i integreze pe piața muncii. Accesul la educație și formare sporește șansele acestora de a găsi un loc de muncă, de a câștiga un salariu decent și de a se integra social. Astfel se vor îmbunătăți și perspectivele de creștere economică ale țărilor-gazdă, iar UE va putea să valorifice potențialul refugiaților și al familiilor acestora și motivația lor puternică de a fi membri activi ai societății.

Creșterea salariilor reale, ca urmare a productivității sporite, este esențială pentru reducerea inegalităților și pentru a asigura un nivel de trai ridicat. O evoluție mai

dinamică a salariilor, dacă determină creșterea cererii interne, va contribui la continuarea expansiunii economice.

Protecția și incluziunea socială pentru a combate inegalitățile și sărăcia

Sistemele de protecție socială ar trebui să furnizeze un sprijin pentru venit adecvat și direcționat către categorii specifice bine definite, să stimuleze participarea pe piața muncii și să asigure un acces egal la servicii de calitate. Eliminarea inegalităților, inclusiv prin felul în care sunt concepute sistemele fiscale și de prestații sociale naționale, ar trebui să fie o prioritate. La elaborarea și punerea în aplicare a politicilor structurale trebuie să se țină cont de impactul distributiv al reformelor. Statele membre ar trebui să ofere șomerilor prestații adecvate pe o perioadă rezonabilă, care să nu descurajeze căutarea unui loc de muncă. În unele state membre, este nevoie să se dezvolte sisteme fiscale și de prestații sociale mai progresive, care sunt în general mai universale și la stabilirea cărora se ia în calcul într-o măsură mai mare nivelul veniturilor, după caz. Sistemele de protecție socială ar trebui să asigure dreptul la un venit minim pentru persoanele care nu dispun de resurse suficiente și să promoveze incluziunea socială, încurajând toți cetățenii să participe pe piața muncii și în cadrul societății.

Politicile privind protecția socială și piața muncii trebuie, de asemenea, să se adapteze la noile forme de ocupare a forței de muncă și la mobilitatea sporită a lucrătorilor. Mai mult de jumătate dintre lucrătorii independenți din Europa nu beneficiază de indemnizații de șomaj. Sistemele de protecție socială ar trebui să se adapteze la noile modalități de lucru, să prevadă transferabilitatea drepturilor la plată de la un loc de muncă la altul, să faciliteze cumularea contribuțiilor aferente mai multor locuri de muncă și să asigure tranziția de la un loc de muncă la altul.

Statele membre ar trebui să garanteze accesul tuturor cetățenilor la sisteme de pensii sustenabile și adecvate. Acest lucru necesită asigurarea de șanse egale pentru ca toți lucrătorii, deci și lucrătorii care desfășoară activități independente, să dobândească drepturi la pensie, inclusiv în sisteme suplimentare. Majoritatea statelor membre și-au reformat sistemele de pensii, dar sunt necesare mai multe eforturi pentru completarea reformelor adoptate. Ar trebui să se adopte politici complementare pentru a se asigura faptul că reformele nu sunt reversibile. Veniturile din pensii pot fi sporite prin prelungirea duratei vieții profesionale, prin corelarea vârstei de pensionare cu speranța de viață, prin evitarea ieșirii anticipate de pe piața muncii și prin sprijinirea altor mijloace de suplimentare a acestor venituri. Statele membre ar trebui să instituie măsuri menite să asigure sustenabilitatea sistemelor publice de pensii, chiar și în conjuncturi nefavorabile.

Trebuie continuate reformele din sistemele de sănătate și de îngrijire pe termen lung pentru a le îmbunătăți raportul cost-eficacitate, pentru a le asigura sustenabilitatea bugetară, precum și pentru a garanta accesul cetățenilor la servicii de calitate la prețuri rezonabile. Cheltuielile cu asistența medicală și îngrijirea pe termen lung urmează să crească din cauza îmbătrânirii populației și a factorilor nedemografici de creștere a costurilor, precum progresele tehnologice realizate în cazul tratamentelor și al medicamentelor. Prin urmare, sunt necesare măsuri de politică care să permită cetățenilor să rămână sănătoși mai mult timp, prin sporirea eficacității din punctul de vedere al costurilor a sistemelor de sănătate și de îngrijire pe termen lung și prin asigurarea accesului cetățenilor, în timp util și la prețuri rezonabile, la asistență medicală preventivă și curativă de bună calitate.

Inovare și competitivitate

Proiectarea piețelor de produse și servicii ale viitorului

Apariția unor noi tehnologii de producție și a unor noi servicii schimbă fața industriei europene și capacitatea sa de a crește și de a concura la nivel mondial. Aceste noi tehnologii și servicii creează locuri de muncă, asigură o productivitate mai bună și generează valoare pentru consumatori, în beneficiul economiei în sens larg. Viitorul industriei europene depinde de capacitatea sa de a se adapta și a inova prin realizarea de investiții în tehnologii noi, precum și prin digitalizare și decarbonizare. Competitivitatea va depinde de capacitatea de a evolua către o dezvoltare mai durabilă și o utilizare mai eficientă a resurselor și de capacitatea de a valorifica avantajele oferite de tehnologiile digitale. Mediul de afaceri în ansamblu trebuie să favorizeze inovarea și să sprijine crearea de locuri de muncă.

Reforme structurale care consolidează piețele muncii și ale produselor și care sprijină inovarea sunt esențiale pentru ca economiile din UE să devină mai competitive și mai reziliente. Buna funcționare a piețelor muncii și produselor permite efectuarea de ajustări prin adaptarea treptată a prețurilor și promovează competitivitatea bazată pe inovare, cu efecte pozitive asupra creșterii pe termen lung și a rezultatelor sociale.

Trebuie să se acorde o atenție deosebită difuzării noilor tehnologii în rândul întreprinderilor mici și mijlocii. Într-o economie globalizată și bazată pe tehnologie, acestea se confruntă cu dificultăți mai mari în ceea ce privește adoptarea noilor tehnologii și accesul la capital nou. Statele membre pot juca un rol în acest sens, asigurând funcționarea mai bună a administrației publice, îmbunătățirea mediului de afaceri, adoptând politici orientate spre viitor în materie de competențe, mobilitate a forței de muncă și dezvoltare regională, precum și oferind consumatorilor pârghii adecvate de acțiune. În plus, crearea unor condiții favorabile pentru consolidarea și extinderea start-up-urilor este esențială pentru reînnoirea bazei de producție a UE în cursul procesului de redresare economică.

Serviciile pentru întreprinderi devin din ce în ce mai importante pentru competitivitatea acestora. Cererea de astfel de servicii este în creștere și acestea au o pondere din ce în ce mai mare în valoarea adăugată încorporată în bunurile prelucrate. Deschiderea serviciilor pentru întreprinderi către o concurență mai extinsă ar aduce beneficii economiei europene în ansamblu, întrucât sectoarele prelucrătoare care se bazează într-o proporție mai mare pe servicii pentru întreprinderi au rezultate mai bune pe planul creșterii productivității decât alte sectoare prelucrătoare.

Intensificarea concurenței în domeniul serviciilor de distribuție ar permite consumatorilor să beneficieze într-o măsură mai mare de inovare și de noile tehnologii. Serviciile competitive de vânzare cu amănuntul ar trebui să permită consumatorilor să obțină mai multe avantaje de pe urma digitalizării, să dispună de lanțuri valorice mai eficiente, să aibă o gamă mai extinsă de opțiuni și să plătească prețuri mai mici. Aceste avantaje ar fi facilitate de asigurarea respectării corespunzătoare a drepturilor consumatorilor și a legislației privind siguranța produselor.

Reducerea în continuare a restricțiilor de pe piețele serviciilor ar îmbunătăți productivitatea și competitivitatea și ar contribui la crearea de locuri de muncă. În sectorul serviciilor există în continuare diverse obstacole administrative și de reglementare. În ceea ce privește serviciile pentru întreprinderi, construcțiile, sectorul imobiliar și turismul, statele membre au încă cerințe disproporționate pentru rezervarea activităților, impun condiții stricte privind formele de întreprinderi și structurile de acționariat sau cerințe complexe în materie de autorizare. Reducerea restricțiilor de pe piețele serviciilor, inclusiv în cazul

modelelor colaborative, ar duce la o concurență mai puternică, o productivitate crescută, servicii mai ieftine și mai multe posibilități de alegere pentru consumatori, precum și mai multe locuri de muncă, în special pentru tinerii profesioniști calificați.

Piața internă a UE oferă societăților europene o rampă de lansare pentru a-și extinde activitatea la nivel mondial. Cele mai multe locuri de muncă se creează în sectoarele informației și comunicațiilor, serviciilor administrative și de sprijin și activităților profesionale, științifice și tehnice. 85 % dintre aceste noi locuri de muncă sunt create în întreprinderi mici și mijlocii. Apărarea este, de asemenea, un domeniu în care o piață unică veritabilă poate produce rezultate rapide și concrete, încurajând concurența între întreprinderi, stimulând creșterea productivității, accesul și colaborarea transfrontalieră între IMM-uri de-a lungul lanțului valoric, specializarea, economiile de scară pentru furnizori, optimizarea capacităților de producție, scăderea costurilor de producție și securitatea aprovizionării.

4. POLITICI BUGETARE RESPONSABILE ÎN SPRIJINUL SUSTENABILITĂȚII ȘI AL CONVERGENȚEI

Politica bugetară trebuie să fie adaptată în funcție de circumstanțele specifice fiecărei țări

După eforturile substanțiale de ajustare fiscal-bugetară întreprinse în perioada de criză, redresarea a permis îmbunătățirea în continuare a situației finanțelor publice. Cu toate acestea, în mai multe state membre nu s-a găsit încă o soluție la problema nivelului în continuare ridicat al datoriei publice. Este probabil ca statele membre care se află în această situație să se confrunte cu costuri de finanțare mai mari odată ce politica monetară acomodativă va fi relaxată, în special în zona euro. Aceste costuri de finanțare mai mari ar necesita eforturi bugetare suplimentare pentru a limita creșterea ratelor datoriei. Este timpul să se ia măsuri pentru a se evita creșterea și mai mare în viitor a costurilor finanțării prin îndatorare și pentru a constitui rezerve bugetare care să ajute economiile noastre să fie mai reziliente la șocuri și să creeze condiții pentru investiții sporite. Cadrul de guvernare economică al UE prevede norme clare pentru statele membre, permițând în același timp o anumită flexibilitate atunci când aceasta este necesară și justificată.

Politica bugetară trebuie să fie adaptată în funcție de circumstanțele specifice fiecărei țări. Adaptarea trebuie să se realizeze în conformitate cu Pactul de stabilitate și de creștere și să țină cont de nevoia de stabilizare și sustenabilitate. În statele membre care se confruntă cu riscuri în materie de sustenabilitate, consolidarea treptată, în conformitate cu normele fiscale ale UE, ar trebui să vizeze o orientare fiscală care să sprijine redresarea în curs și să asigure sustenabilitatea finanțelor publice. Trebuie să se acorde o atenție deosebită componentei atât a cheltuielilor, cât și a veniturilor. Statele membre care dispun de marjă de manevră bugetară ar putea exploata acest avantaj pentru a spori creșterea potențială și cererea internă, în special prin investiții.

Întrucât, conform previziunilor, inflația de bază va rămâne scăzută, se poate obține o creștere economică mai mare fără a declanșa presiuni inflaționiste. În plus, balanța externă de plăți în mare măsură pozitivă a zonei euro arată că investițiile private și consumul pot crește și mai mult. Având în vedere costurile de finanțare scăzute, este, de asemenea, oportun ca guvernele să demareze anticipat programele de investiții prin acordarea de noi credite, mai ales în cazul în care investițiile publice se situează la niveluri minime istorice și s-au identificat nevoi în acest sens.

Ținând cont de aceste considerente, în 2018 ar fi potrivit să se adopte o orientare fiscală în general neutră pentru întreaga zonă euro. Se preconizează că situația economică va continua să se îmbunătățească, un argument în plus pentru reducerea datoriei publice și refacerea rezervelor bugetare, mai ales în țările cu un grad ridicat de îndatorare. Cu toate acestea, pentru a consolida potențialul de creștere al economiilor din zona euro, investițiile publice ar trebui să fie menținute și chiar sporite în unele state membre.

O fiscalitate mai eficientă și mai echitabilă și cheltuieli publice de calitate mai bună

Îmbunătățirea calității finanțelor publice, în special a componentei acestora și a utilizării achizițiilor publice, este esențială pentru asigurarea eficienței cheltuielilor publice. Prin reformarea administrației publice se pot obține rapid economii semnificative în materie de costuri. Adaptarea la un mediu în schimbare poate impune o transformare fundamentală a rolului, a scopului, a organizării și a furnizării serviciilor în cadrul administrației publice. Pachetul UE privind achizițiile publice¹⁹ stabilește priorități clare pentru a sprijini achizițiile publice în practică și a stimula investițiile în UE. Pachetul include un mecanism pentru proiecte mari de infrastructură și o recomandare privind profesionalizarea achizitorilor publici. Trebuie să se instituiască măsuri care să prevină corupția și înțelegerile între furnizorii de servicii și să sancționeze cu fermitate situațiile de achiziții inechitabile.

Sistemele fiscale eficiente și echitabile sunt o componentă integrantă a unor finanțe publice sustenabile. O transparență mai mare și o eficiență mai ridicată pot contribui la restabilirea încrederii publicului în sistemele fiscale și la îmbunătățirea colectării impozitelor. Sistemele fiscale echitabile și favorabile creșterii pot reduce inegalitățile și sărăcia, pot stimula ocuparea forței de muncă, pot sprijini investițiile private și pot îmbunătăți mediul de afaceri. Asigurarea unor condiții de concurență echitabile este esențială pentru soluționarea problemei societăților multinaționale care desfășoară o activitate profitabilă în cadrul pieței unice, dar plătesc impozite disproporționat de scăzute. Printre principalele acțiuni la nivelul UE se numără adoptarea de măsuri antiabuz obligatorii din punct de vedere juridic, creșterea transparenței fiscale și inițiative privind reforma sistemului de TVA și o bază fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB). Comisia a lansat, de asemenea, o nouă agendă pentru impozitarea echitabilă și eficientă a economiei digitale. Lupta împotriva evaziunii fiscale și a evitării obligațiilor fiscale necesită o abordare coordonată prin inițiative ale UE și politici naționale.

O analiză ambițioasă, cuprinzătoare și regulată a cheltuielilor poate fi utilă pentru îmbunătățirea calității și a componentei cheltuielilor publice. Analiza cheltuielilor contribuie la realizarea sau menținerea unor politici bugetare responsabile și la o alcătuire a bugetului mai favorabilă creșterii, printr-o analiză critică a tendințelor cheltuielilor publice și prin identificarea unor modalități mai inteligente și mai eficiente de cheltuire a banilor contribuabililor. Deși astfel de inițiative sunt din ce în ce mai răspândite în statele membre, se poate îmbunătăți semnificativ modul în care acestea sunt realizate și, un aspect chiar mai important, se poate amplifica efectul lor transformator asupra componentei de cheltuieli a finanțelor publice.

Un accent mai puternic pe componenta și eficiența cheltuielilor publice este important și pentru realizarea cu mai mult succes a principalelor priorități de politică ale UE. De exemplu, statele membre au convenit să își coordoneze mai bine cheltuielile în domeniul

¹⁹ COM(2017) 572.

apărării, ceea ce ar permite, de asemenea, sporirea eficienței. Sistemul dispersat actual afectează interoperabilitatea echipamentelor de apărare și, de asemenea, poate duce la o lipsă de pregătire și de disponibilitate a forțelor armate și la deficite în materie de capacități de apărare.

5. ETAPELE URMĂTOARE

Statele membre ar trebui să țină seama de prioritățile identificate de Comisie în prezenta analiză anuală a creșterii la elaborarea politicilor și a strategiilor lor naționale de promovare a creșterii, a creării de locuri de muncă și a incluziunii și protecției sociale, în special la definirea propriilor programe naționale de reformă. Statele membre ar trebui totodată să accelereze punerea în aplicare a propriilor programe de reformă, valorificând pe deplin politicile și instrumentele de finanțare pe care le au la dispoziție la nivelul UE.

Comisia va continua dialogul instituit cu statele membre în contextul semestrului european, pentru a ajunge la o înțelegere comună a celor mai presante provocări în apropiatele rapoarte de țară și pentru a identifica domeniile de acțiune prioritare în următoarea rundă de recomandări specifice fiecărei țări. Statele membre ar trebui să se asigure că parlamentele naționale și partenerii sociali de la nivel național sunt implicați pe deplin în procesul de reformă.

Pentru statele membre din zona euro, recomandarea adresată Consiliului privind politica economică a zonei euro prezintă domeniile specifice în care trebuie să ia măsuri toate țările din zona euro, cu scopul de a se institui o abordare coordonată și cuprinzătoare a dezvoltării viitoare a zonei euro, care să aducă beneficii tuturor membrilor săi, atât fiecărei țări în parte, cât și zonei monedei comune în ansamblu.

Prin adoptarea proclamației recente privind Pilonul european al drepturilor sociale s-au pus bazele pentru consolidarea unei abordări comune a protecției și dezvoltării drepturilor sociale în întreaga Uniune Europeană, care ar trebui să se reflecte în măsurile aplicate de către toate statele membre. În săptămânile următoare, Comisia va completa prezenta analiză cu un pachet de măsuri propuse privind aprofundarea uniunii economice și monetare, cu scopul de a furniza o bază solidă pe care să se poată dezvolta prosperitatea viitoare a Europei.